

Muntlig eksamen som vurderingsform

Forslag og tips

Felles vurderingskriterier?

Walsh og Sattes:

1. Kunnskap
2. Tenking
3. Muntlige ferdigheter
4. Respons på oppfølgingsspørsmål

Relevans

Hvor sentral er elevens presentasjon og utvalg?

Har noe viktig blitt utelatt?

Skaper eleven mening med kunnskapen som presenteres?

Korrigerer eleven egne feil?

Kvalitet

Hvor godt er svaret til eleven?

Hvor presis er informasjonen?

Hvor detaljert er svaret?

Kommuniserer eleven klart og tydelig?

Frekvens

Hvor ofte dokumenterer eleven kompetanse?

Hvor ofte er løsninger og svar korrekte?

Gyldighet og pålitelighet

Gyldighet (validitet)

- Har vi best mulig bevis for at kompetansemålet er oppnådd?

Pålitelighet (reliabilitet)

- Blir like prestasjoner vurdert likt?

Vi kan designe oppgavene rundt

- Åpne spørsmål
- Strukturer og systemer
- Begreper
- Sentrale ideer

Vi kan designe oppgavene rundt

Åpne spørsmål

- Hvordan kan vi anvende statistikk?
- Hva vil det si å ha et verdisystem?
- Hvorfor bør vi trene styrke og kondisjon?
- Hvilke forskjeller finnes mellom engelskspråklige land?
- Hvordan henger kosthold og helse sammen?
- Hvilke kretsløp finnes i naturen, og hvordan fungerer de?
- Hva er imperialisme, og hva er konsekvensene av kolonisering?
- Hva slags dialekter finnes, og hvor kommer de fra?

Vi kan designe oppgavene rundt

Strukturer og systemer

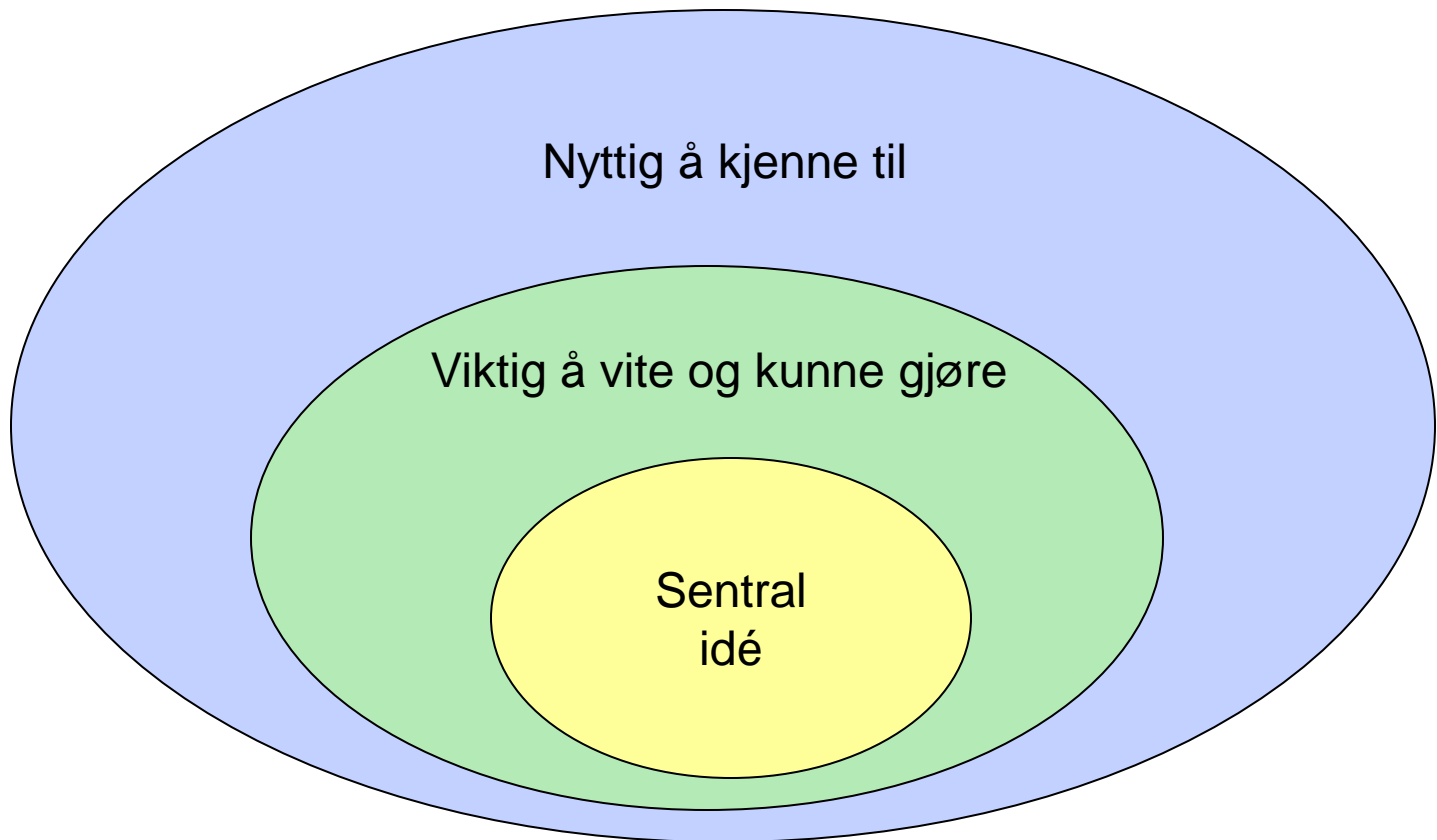
- Sosiale og politiske
- Solsystem
- Grammatikk
- Økologi og biologi
- Geometri

Begreper

- **Generelle begrep:** revolusjon, avhengighet, verdier, kommunikasjon
- **Fagspesifikke begrep:** areal og omkrets, verdensreligion, norrøn tid, aerob/anaerob

Vi kan designe oppgavene rundt

Sentrale ideer

(Etter Wiggins og McTighe 2005)

Vi kan designe oppgavene rundt

Sentrale ideer:

- Et solsystem består av planeter og andre himmellegemer som kretser i bane rundt en sentral stjerne.
- Demokrati er en styreform der folket bestemmer hva slags politikk som skal føres.
- God helse er viktig for et godt liv.
- Skjønnlitteratur er tekster som forteller om andre menneskers liv.

Bruk handlingsverb fra læreplanen

Kombiner

- kunnskapsverb (reprodusere informasjon)
beskriv, gjengi, finn, pek på, nevnt, definer, identifiser, gi en oversikt over
- ferdighetsverb (utføre prosedyrer, bruke verktøy)
regn ut, analyser, sett i rekkefølge, kommenter, vis, organiser
- forståelsesverb
vurder, sammenlign, generaliser/konkretiser/abstraher, anvend, anslå, kombiner, kritiser, drøft, bedøm, vis empati med, skift perspektiv, mellom forklar årsaker til

Bruk gjerne samme handlingsverb i oppgaven som i vurderingskriteriene

Noen tips:

Unngå å designe rundt enkeltpersoner eller -fenomener

- Månen
- Maur
- Margaret Thatcher
- Cubakrisen
- Welhaven
- Roald Dahl

Unngå altfor generelle kategorier

- Vi og de andre (bruk heller fagbegrep som minoritet, kultur, nasjon, stat osv.)
- Før og nå (nevn heller perioder som middelalderen, den industrielle revolusjon og lignende)
- Enten eller (bruk heller verdier, tro, holdninger osv.)

Noen tips:

- Unngå å lage oppgaver med ”varierende vanskegrad”, for så å straffe elever som velger enkle oppgaver
 - Gutter kan ha en tendens til å spille med høy innsats (og tjene på det)
 - Jenter kan la være å bruke korrekte kunnskaper hvis de ikke føler seg helt sikre (og tape på det)
- Unngå lukkede spørsmål
 - ”gjett hva jeg tenker nå”

Noen tips:

- Siter sentrale passasjer fra læreboka, leksika eller lignende
- Be elevene lage oppgaveforslag selv
- Del med andre lærere mens du arbeider
- Skriv noen oppmuntrende ord på arket
- Skriv instruks med handlingsverb i en rekkefølge som passer til strukturen i presentasjonen
- Start med enkle kunnskaps-/ferdighetsverb, og gå videre til forståelse senere i oppgaven
 - *Beskriv X, gi noen eksempler på X og sammenlign X med Y. Hva vil skje hvis Y ikke finnes i fremtiden?*

Noen tips:

- Bruk du-form – ikke snakk til klassen som gruppe
- Bruk en ryddig og lett leselig layout, ikke **FANCY bokstav**typer
- Bruk fotografier og diagrammer, ikke clipart
- Unngå lurespørsmål
- Unngå ordspråklignende utsagn
 - *Du skal ikke sette ditt lys under en skjepp*

Eksempel fra norsk:

Det finnes store variasjoner i norske dialekter.

Presenter de viktigste norske dialektene. Forklar hvorfor talespråket varierer fra sted til sted, og gi eksempler på viktige dialektkjennetegn. Sammenlign dialektsituasjonen med moderne norsk skriftspråk, og vurder hvordan det norske språket vil forandre seg i fremtiden.

Hvordan kan vi skille mellom elever som faktisk forstår, og elever som bare synes å forstå?

Grant Wiggins og Jay McTighe

Kvalitetssikring av oppgavedesign

- Kan en elev som forstår lite i faget få godt resultat på denne oppgaven?
- Kan en elev som forstår mye i faget få dårlig resultat på denne oppgaven?
- Hva kan misforstås i denne oppgaven?
- Er denne oppgaven en meningsfylt helhet?

Forslag til generelle vurderingskriterier

Kriterier	Kommentarer:
<p>Kunnskap</p> <p>Viser bredde og dybde i faktainformasjon</p> <p>Anvender fagbegreper</p> <p>Nevner eksempler fra fagfeltet</p> <p>Presenterer viktige hendelser, teorier, personer, steder, fenomener osv.</p>	
<p>Ferdigheter</p> <p>Overholder tidskravet</p> <p>Presenterer strukturert, klart og tydelig</p> <p>Argumenterer for og mot påstander og synspunkter</p> <p>Bruker hjelpemidler som støtter hovedpoengene</p> <p>Behersker grunnleggende ferdigheter, verktøy og metoder</p>	
<p>Forståelse</p> <p>Kombinerer forskjellige deler av faget på en relevant måte</p> <p>Sammenligner og kontrasterer viktige prinsipper og ideer</p> <p>Diskuterer og behersker sentrale ideer og sammenhenger</p> <p>Trekker slutninger og generaliserer</p> <p>Vurderer faglige synspunkt, resultat og konklusjoner</p>	
	Karakter: _____

Fig. 1: Rubrikk for vurdering av muntligferdigheter

Score	Kunnskap	Tenking	Muntlige ferdigheter	Respons på oppfølgingsspørsmål
3	<p>Viser fremragende forståelse for hva spørsmålet handler om</p> <p>Inkluderer korrekte og fullstendige fakta, data og begrep</p> <p>Bruker relevant ordforråd og terminologi</p> <p>Stiller oppklarende spørsmål hvis nødvendig</p>	<p>Viser et nivå for tenking som spørsmålet krever</p> <p>Viser en fullstendig forståelse for ideer og begreper (presenterer bevis, eksempel, mønstre eller sammenhenger)</p> <p>Knytter svaret til tidligere elev- eller lærerkommentarer der det passer</p>	<p>Snakker tydelig og bruker stemmen godt</p> <p>Snakker til hele forsamlingen, og ikke bare til læreren</p> <p>Bruker fullstendige og grammatisk korrekte setninger</p> <p>Organiserer ord og ordrekkefølge slik at betydningen er klar og tydelig</p>	<p>Formulerer korrekte svar til stikkord, hint og spørsmål</p> <p>Utvider og utdyper opprinnelige svar på oppfordring</p> <p>Korrigerer opprinnelige svar (hvis de er feilaktige) hvis tiden strekker til eller på oppfordring</p>
2	<p>Viser en grunnleggende forståelse for hva spørsmålet handler om</p> <p>Inkluderer noen korrekte fakta, data og begrep</p> <p>Bruker akseptabelt ordforråd, men er noen ganger upresis i ordvalg</p> <p>Nøler med å stille oppklarende spørsmål hvis det er nødvendig</p>	<p>Nærmer seg nivået for tenking som spørsmålet krever</p> <p>Viser noe forståelse for ideer og begreper (presenterer minimale bevis eller eksempel)</p> <p>Knytter svaret til tidligere elev- eller lærerkommentarer på oppfordring</p>	<p>Snakker ganske klart og bruker stemmen tilstrekkelig</p> <p>Snakker først og fremst til læreren</p> <p>Bruker stort sett fullstendige og grammatisk korrekte setninger</p> <p>Organiserer ord og ordrekkefølge slik at betydningen er forholdsvis klar og tydelig</p>	<p>Formulerer tilstrekkelige svar på stikkord, hint og spørsmål</p> <p>Legger til lite utover det opprinnelige svaret på oppfordring</p> <p>Korrigerer delvis opprinnelige svar vis tiden strekker til eller på oppfordring</p>
1	<p>Viser liten eller ingen forståelse for hva spørsmålet handler om</p> <p>Inkluderer feilaktige fakta, data og begrep</p> <p>Bruker enkelt ordforråd</p> <p>Stiller ikke oppklarende spørsmål hvis det er nødvendig</p>	<p>Svarer ikke på spørsmålet med et passende nivå for tenking</p> <p>Viser liten eller ingen forståelse for ideer eller begreper</p> <p>Kan ikke knytte svaret til tidligere elev- eller lærerkommentarer, selv ikke på oppfordring</p>	<p>Mumler, er ikke hørbar</p> <p>Tar ikke øyekontakt med noen</p> <p>Svarer med enkeltord</p> <p>Greier ikke å formidle betydningen</p>	<p>Korrigerer ikke opprinnelige svar på oppfordring</p> <p>Legger ikke til noe utover det opprinnelige svaret</p> <p>Synes ikke å være i stand til å forstå hvorfor det første svaret er ufullstendig eller feilaktig</p>

Basert på "QUILT Rubric for Assessing Student Answers" i Walsh og Sattes (2005). Oversatt av Hemming Fjortoft

Lykke til med eksamensarbeidet!